

Franz Schubert:

Winterreise D 911 - Téli utazás

1. Gute Nacht - Jó éjt

Idegenként jöttem,
 Idegenként is távozom.
 A május kedves volt hozzám
 Számos virágcsokrával.
 A lány szerelemről beszélt,
 Az anyja egyenest házasságról -
 Most oly borús a világ,
 Az út hóba burkolódzott.

Utazásomhoz
 Nem válogathatok az időben,
 Magamnak kell mutatnom az utat
 Ebben a sötétségben.
 Hold vetette árnyék vonul
 Velem kísérőként,
 És a fehér gyepen
 A vadak nyomát keresem.

Mit időzzek tovább,
 Amikor kikergettek innen;
 Hadd ugassanak a bolond kutyák
 Gazdáik háza előtt;
 A szerelem szereti a vándorlást -
 Isten ilyenek teremtette -
 Az egyiktől a másikig.
 Szép kedvesem, jó éjt!

Nem akarom zavarni álmodat,
 Kár lenne nyugalmadért,
 Ne halld meg lépteim -
 Halkan csukom be az ajtót!
 Elmenetkor felírom az ajtóra
 Neked: Jó éjt,
 Hogy lásd,
 Rád gondoltam.

2. Die Wetterfahne - A szélkakas

A szél játszik a szélkakassal
 Szép kedvesem házán,
 Őrületemben már azt gondoltam,
 Kifütyüli a szegény vándort.

Már régebben észre kellett volna vennie
 A házra tűzött cégért,
 Így soha nem kellett volna a házban
 Hűséges asszonyt keresnie.

A szél játszik belül a szívvel,
 Mint kint a tetőn, csak nem oly hangosan.
 Mit érdekli őket a fájdalom?
 Gyermekek gazdag menyasszony.

3. Gefrorene Träne - Megfagyott könnyek

Megfagyott cseppek hullanak
 Arcomról:
 Tán nem vettem észre,
 hogy sírtam?

Ej könnyek, könnyeim,
 Bármily langyosak is vagytok,
 Jéggé dermedtek,
 Mint a hús hajnali harmat.

S mégis, a szív forrásából
 oly forrón törtök elő,
 Mintha fel akarnátok olvasztani
 A tél minden jegét!

4. Erstarrung - Dermedtség

Hiába keresem a hóban
 Léptei nyomát,
 Ahol velem karöltve
 Végigment a zöld mezőn.

Meg akarom csókolni a földet,
 áthatolva jégen és havon
 Forró könnyeimmal,
 Míg meg nem látom a földet.

Hol talállok egy virágot,
 Hol talállok zöld fűvet?
 A virágok meghaltak,
 A fű oly sápadt.

Nem vihetek hát róla
 Semmi emléket innen?
 Ha fájdalom hallgat,
 Ki beszél róla nekem?

Szívem mintha meghalt volna,
 Az ő képe is dermedt benne;
 Ha megolvad valaha szívem,
 A kép is tovafoyyik!

5. Der Lindenbaum - A hársfa

A kútnál, a kapu előtt
 Áll egy hársfa;
 Árnyékában álmodtam
 Sok édes álmot.
 Kérgébe belevéstem
 Oly sok kedves szót;
 Örömben, bánatban valami
 mindig oldavonzott.

Ma is vándorolnom kell
 Tovább a sötét éjben,
 A sötétben még
 Szeme is lehúnytam.
 És ágai zúgtak,
 Mintha nekem szólnának:
 Jöjj hozzám pajtás,
 Itt megleled nyugalmad!

A hideg szél egyenest
 Arcomba fújt;
 A kalap lerepült fejemről,
 Meg sem fordultam,
 Már sok órája
 Távol vagyok attól a helytől,
 És mindig hallom a zúgást:
 Ott nyugalmat találnál!

6. Wasserflut - Vízáradat

Szememből sok könny
 Hullott a hóra;
 A hideg pelyhek beszívták
 Szomjasan a forró fájdalmat.

Ha a fű majd nőni akar,
 Lanygos szél jár arra,
 És a jég széttörik
 És a lágy hó elolvad.

Hó, te ismered vágyamat,
 Mondd, hová visz utad?
 Kövesd csak könnyeimet,
 Hamarost eljutsz a patakba.

Vele együtt átfolysz a városon,
 A víg utcákon keresztül;
 Ha érzed: könnyeim felizzanak,
 Ott van kedvesem háza.

7. Auf dem Flusse - A folyónál

Te, ki oly vígan zsongtál,
 Te világos, vad folyó,
 Mily csöndes lettél,
 Búcsúzóul nem üdvözölsz.

Kemény, merev kéreggel
 Fedted be magad,
 Hidegen és mozdulatlanul
 Nyúlsz el a homokban.

Fedődbe bevésem
 Egy hegyes kővel
 Kedvesem nevét
 És az órát és napot:

Az első köszönés napját,
 A napot, mikor eljöttem;
 A név és számok köré
 Egy törött gyűrű fonódik.

Szívem, e patakban
 Felismered önnön képed?
 Vajon kérge alatt
 Az is oly tombolóan vad?

8. Rückblick - Visszatekintés

És a föld a talpam alatt,
 Még ha jégre, hóra is lépek,
 Nem akarok lélegzethez jutni,
 Míg látom még a tornyokat.

Minden kőben megbotlottam,
 Úgy siettem ki a városból;
 A varjak hólabdákat vágtak
 Kalapomhoz minden házról.

Mennyire másképp fogadtál, te,
 Az állhatatlanság városa!
 Fényes ablakaid alatt versenyt
 Dalolt pacsirta és csalogány.

A kerek hársak virágoztak,
 A tiszta patakok fényesen zsongtak,
 És jaj, két lányszem izzott. -
 Mindezt érted, pajtás!

Eszembe jut az a nap,
 Szerenék még egyszer visszanézni,
 Újra visszatámolyogni,
 Háza előtt csöndben állni.

9. Irrlicht - Lidércfény

A mély sziklaskadékbba
 Csalogatott egy lidércfény;
 Hogy merre találok kiutat,
 Nem okoz nagy gondot.

Megszoktam a tévelygést,
 Hisz minden út célhoz vezet:
 Örömeink, fájdalmaink
 Mind a lidércfény játékai!

A hegyi folyó kiszáradt medrén
 Nyugodtam indulok lefelé,
 Minden folyó a tengerbe ér,
 Minden fájdalom a sírba.

10. Rast - Pihenő

Most veszem csak észre, mily fáradt vagyok,
 Amikor nyugalomra térek;
 A vándorlás éberem tartott
 A barátságtalan úton.
 Lábam nem kért pihenőt,
 Túl hideg volt állni;
 Hátam nem érezte a terhet,
 A vihar segített előrehaladni.

Egy szénégető szűk házában
 Találtam menedéket;
 De tagjaim nem pihennek:
 Úgy égnek sebeik.
 És te, szívem, ki a harcban és viharban
 Oly vad és merész voltál,

Csak a csönben érzed, hogy a féreg benned
 Forró szúrással megmozdul.

11. Frühlingstraum - Tavaszi álom

Tarka virágokról álmodtam,
 Ahogy májusban virágoznak;
 Zöld mezőkről álmodtam,
 Vidám madárdalról.

És amikor megszólaltak a kakasok,
 Szemem éber lett;
 Hideg volt és sötét,
 Hollók kiáltottak a tetőről.

De az ablakokra
 Ki festette oda a leveleket;
 Biztos nevettek az álmodozón,
 Aki virágokat látott a télben?

Viszonzott szerelemről álmodtam,
 Egy szép leányról,
 Szívekről és csókokról,
 Gyönyörről és boldogságról.

És amikor megszólaltak a kakasok,
 Szívem éber lett;
 Most egyedül ülök itt
 És álomra gondolok.

Újra behúnyom szemem,
 Szívem még oly forrón dobog.
 Mikor zöldelltek, ti levelek az ablakon?
 Mikor tartom karomban kedvesem?

12. Einsamkeit - Magányosság

Ahogy egy szürke felhő
 Átmegy a vidám égen,
 Ha a fenyők csúcsai közt
 Fáradt szellő fúj:

Úgy járok utamon
 Fáradt lábbal,
 A fényes, víg életen át
 Magányosan, köszönés nélkül.

Jaj, hogy a lég oly nyugodt!
 Jaj, hogy a világ oly fényes!
 Amikor még viharok tomboltak,
 Nem voltam ilyen nyomorult.

13. Die Post - A posta

Az utca felől postakürt szól.
 Miért, hogy így feldobogsz,
 szívem?
 A posta nem hoz levelet neked.
 Miért szorongsz oly furcsán,
 szívem?

Nos, a posta a városból jön,
 Ahol volt egy kedvesem,
 szívem!

Át akarsz menni egyszer
 És megkérdeni, hogy vannak,
 szívem?

14. Der greise Kopf - Az ősz fej

A dér fehérséget
 Szórt hajamra;
 Már azt hittem, öregember vagyok
 És nagyon örültem.

De a dér hamar elolvadt,
 Hajam újra fekete,
 Hogy irtózom fiatalságomtól -
 Mily hosszú az út a ravatalig!

Az alkonypír és hajnal közt
 Sok fej megőszült már,
 Ki hinné? az enyém nem
 Ezen az egész hosszú úton!

15. Die Krähe - A varjú

Egy varjú jött velem
 A városból,
 Mindmáig ott röpdös
 A fejem körül.

Varjú, furcsa állat,
Nem akarsz elhagyni?
Azt hiszed, hamarosan
Zsákmányod lesz testem?

Nos, már nem tart sokáig
Az út vándorbotommal.
Varjú, hadd lássak végre
Sírig tartó hűséget!

16. Letzte Hoffnung - Végső remény

Itt-ott a fákon látni még
Néhány színes levelet,
És gyakran megállok a fák előtt
Gondolatokba merülve.

Ránézek egy levélre,
Hozzákötöm reménységem;
Játszik a szél levelemmel,
Reszketek, ahogy csak reszketni tudok.

Jaj, és a levél földre hull,
Vele együtt lehull a remény is;
Magam is a földre hullok,
Sírok reményem sírján.

17. Im Dorfe - A faluban

Ugatnak a kutyák, zörögnek a láncok;
Alszanak ágyaukban az emberek,
Álmodnak sok mindent, amijük nincs.
Jótól, rossztól kipihenik magukat;

És holnap reggel minden szétfoszlik.
Min élvezték, mi jutott nekik
És reménykednek abban, mi még hátravan,
Azt meglelik párnájukon.

Ugassatok csak el innen engem, éber kutyák,
Ne hagyjatok pihenni a szunnyadás órájában!
Végére értem minden álomnak.
Mit időzzek az álmodók között?

18. Der stürmische Morgen - A viharos reggel

Hogy széttépte a vihar

Az ég szürke ruháját!
A felhőfoszlányok rohannak
Körbe fáradt harcban.

És vörös lángok
Lobognak köztük;
Ezt nevezem igazán
kedvem szerinti reggelnek!

Szívem az égre festve
Látja önnön képét -
S ez nem más, mint a tél,
A hideg és vad tél.

19. Täuschung - Csalódás

Egy fény táncol kedvesen előttem,
Követem árkon-bokron át;
Szívesen követem és látom rajta,
Hogy csalogatja a vándort.

Jaj! aki oly nyomorult, mint én,
Szívesen veszi a tarka cselet,
Amely jég és éj és borzalom mögött
Egy fényes, meleg házat mutat neki.

S benne egy szerető lelket. -
Amit nyertem, csupán csalódás.

20. Der Wegweiser - Az útjelző

Mit kerülöm hát az utakat,
Miken a többi vándor jár,
Rejtett ösvényeket keresek
havas sziklaormokon át.

Hiszen nem vétettem semmit,
Hogy félnem kelljen az emberektől, -
Milyen őrült vágy
Úz ki a pusztaságba?

Jelzők állnak az utakon,
A városok felé mutatnak,
És én nélkülük vándorlok,

Nyugalom nélkül, nyugalmat keresve.

Egy útjelzőt látok állni
Mozdulatlanul pillantásom előtt;
Olyan úton kell jánom,
Melyről vissza még senki sem jött.

21. Das Wirtshaus - A vendégfogadó

Egy temetőbe vitt utam;
Itt fogok megszállni, gondoltam.
Ti zöld koszorúk, ti lehettek a jelek,
Mik a vándort meghívjátok a hűvös fogadóba.

Minden kamra foglalt ebben a házban?
Fáradt vagyok a leroskadéshoz, halálosan sebzett vagyok.
Ó, kegyetlen fogadó, elutasítás?
Hát akkor tovább, hű vándorbotom!

22. Mut - Bátorság

A hó arcomba száll,
Lerázom,
Ha keblemben szívem megszólal,
Fényes hangon, bátran dalolok.

Nem hallom, mit mond,
Nincs fülem;
Nem érzem, mit panaszol,
Panaszkodás a bolondnak való.

Vígan bele a világba
Szél, vihar ellen!
Ha nincs isten a földön,
Mi leszünk az istenek!

23. Die Nebensonnen - A melléknepok

Három napot láttam az égen,
Hosszan, biztosan néztem őket;
És oly makacsul álltak ott,
Mintha soha nem akarnának elhagyni.

Jaj, nem az én napjaim vagytok!
Másnak az arcába nézzetek!
Igen, nemrég nekem is volt három;

Most oda a két legjobb.

Bárcsak a harmadik is utánuk menne!
A sötétben jobb lenne nekem.

24. Der Leiermann - A tekerőlantos

Odaát a falu mögött áll egy tekerőlantos
És merev ujjaival forgatja, ahogy tudja.
A jégen mezítláb imbolyog
És kis tányérja mindig üres marad.

Senki nem akarja hallani, senki rá sem néz,
És a kutyák morognak az öregember körül.
És ő mindent hagy menni a maga útján,
Teker és hangszere soha nem áll némán.

Különös öreg, veled menjek?
Tekered dalaimhoz lantodat?

(Gádor Ágnes nyersfordítása]